บทที่ 5

บทสรุป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวช

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวช

3. ศึกษาลำดับความสำคัญของลักษณะที่จำเป็นของพยาบาลกุมารเวช ตามความคิดเห็นของพยาบาลผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวช ด้านการปฏิบัติการพยาบาลแตกต่างกัน

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวช ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นของผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวช ด้านจรรยาบรรณ ไม่แตกต่างกัน

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารการพยาบาล แผนกการพยาบาลกุมารเวช พยาบาลกุมารเวช ซึ่งมีประสบการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป และอาจารย์พยาบาล ซึ่งสอนทั้งภาคทฤษฎีและ/หรือภาคปฏิบัติในสาขาการพยาบาลกุมารเวช จากโรงพยาบาลของรัฐและองค์การเอกชนที่มีแผนกกุมารเวชกรรมและมีสถาบันการศึกษาพยาบาล ซึ่งผลิตพยาบาลวิชาชีพทุกแห่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่โรงพยาบาลของรัฐ 8 แห่ง โรงพยาบาลขององค์การเอกชน 1 แห่ง และวิทยาลัยพยาบาล 8 แห่ง ตัวอย่างประชากรได้จากการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในกลุ่มผู้บริหารการพยาบาล และอาจารย์พยาบาล ใช้การประมาณขนาดตัวอย่างประชากรตามตารางการสุ่มตัวอย่างของมอร์แกน (Morgan 1970 : 608) ได้ตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้บริหารการพยาบาล จำนวน 80 คน อาจารย์พยาบาล จำนวน 80 คน สำหรับพยาบาลกุมารเวช ใช้ขนาดตัวอย่างประชากรร้อยละ 25 ได้ตัวอย่างประชากร จำนวน 140 คน รวมตัวอย่างประชากรจำนวนทั้งสิ้น 300 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยเนื้อหาดังนี้

ชุดที่ 1 ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวช โดยกำหนดแนวคิดเฉพาะเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวชก่อนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ และด้านจรรยาบรรณ แล้วจึงสร้างข้อคำถามที่มีลักษณะสอดคล้องตรงตามเกณฑ์การกำหนดแนวคิดเฉพาะนั้น ข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ชุดที่ 2 เป็นข้อคำถามลักษณะที่สำคัญและจำเป็นของพยาบาลกุมารเวช 10 ด้าน ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน เป็นผู้เลือกมาจากข้อถามในชุดที่ 1 ตอนที่ 2 รวมกันไม่เกิน 15 ข้อ ผู้วิจัยนำมาหาค่าเฉลี่ย และจัดเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 10 ลำดับ

นำมาใช้เป็นข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ

การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ชุดที่ 1 ตอนที่ 2 ได้ขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 ท่าน พิจารณาตรวจแก้ไข ข้อคำถาม และแนวคิดเฉพาะที่ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 8 ใน 10 ท่าน เห็นพ้องกันว่าเหมาะสม จึงถือเป็นข้อคำถามที่มีความตรงตามเนื้อหา ได้นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 300 คน ได้รับคืนมา 290 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.66

<u>การวิเคราะห์ข้อมูล</u>

1. หาค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวช

3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวช โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแต่ละคู่ด้วยการทดสอบตามวิธีของตูกี (บี) [Tukey (b)]

4. หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของลำดับความสำคัญของลักษณะที่จำเป็นของพยาบาลกุมารเวช ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช

<u>สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล</u>

1. สถานภาพของตัวอย่างประชากร

1.1 ผู้บริหารการพยาบาล ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.25 รองลงไปมีอายุ 41 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.5 มีวุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60 และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทเพียง 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.75 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารการพยาบาลส่วนใหญ่มากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 40 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 2 – 5 ปี มีเพียง 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

1.2 อาจารย์พยาบาล ส่วนใหญ่มีอายุ 31 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.18 รองลงไปมีอายุ 36 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.92 วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 51.28 รองลงไปมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 41.02 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ 6 – 9 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.92 รองลงไป 10 – 13 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.36

1.3 พยาบาลกุมารเวช ส่วนใหญ่มีอายุ 26 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.84 รองลงไปมีอายุ 20 – 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.34 วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 83.33 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ 2 – 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.48 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 14 – 17 ปี เพียง 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.55

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวช ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งแบ่งออกเป็นการรวบรวมข้อมูลทางการพยาบาล การวินิจฉัยและการวางแผนการพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาล และการประเมินผล ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ และด้านจรรยาบรรณ

2.1 ด้านการปฏิบัติการพยาบาล แบ่งออกเป็น

2.1.1 การรวบรวมข้อมูลทางการพยาบาล ผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวชในส่วนนี้อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุด ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุด อันดับแรกคือข้อที่ว่า มีความรู้และเข้าใจถึงการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.60, 4.78 และ 4.51 ตามลำดับ สำหรับอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก รองลงไปในข้อที่ 4 เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ระบายความคับข้องใจหรือเล่าปัญหาของเด็กป่วยและปัญหาภายในครอบครัวซึ่งมีผลกระทบต่อเด็กป่วย และข้อที่ 8 บันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้อย่างชัดเจนถูกต้องครบถ้วน เพื่อสะดวกในการนำไปใช้โดยมีค่าเฉลี่ย 4.57 เท่ากันทั้ง 2 ข้อ ส่วนข้อรายการอื่น ๆ ทั้งผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อรายการ (จากตารางที่ 5)

2.1.2 การวินิจฉัยและการวางแผนการพยาบาล ผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวชในส่วนนี้ในระดับเห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุด ข้อที่ตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุดอันดับแรกคือข้อที่ว่า วางแผนให้การพยาบาลโดยคำนึงถึงความปลอดภัย และความสุขสบายทั้งด้านร่างกายและจิตใจของเด็ก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.55, 4.74 และ 4.45 ตามลำดับ สำหรับอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดอีก 3 ข้อ คือ ข้อที่ 10 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของเด็กอย่างครบถ้วนจากข้อมูลที่รวบรวมได้ ข้อที่ 11 กำหนดปัญหาของเด็กป่วยและเรียงลำดับความสำคัญก่อนลงมือปฏิบัติการพยาบาล และข้อที่ 13 วางแผนให้การพยาบาลโดยคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.62, 4.64 และ 4.64 ตามลำดับ ส่วนข้อรายการอื่นทั้งผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อรายการ (จากตารางที่ 6)

2.1.3 การปฏิบัติการพยาบาล ผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวช ในส่วนนี้ในระดับเห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุด ข้อที่ตัวอย่างประชากรมีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุด อันดับแรกคือข้อที่ว่า มีทักษะในการสังเกตพฤติกรรมและอาการเปลี่ยนแปลงของเด็กป่วยเพื่อให้การช่วยเหลือได้ทันท่วงที โดยมีค่าเฉลี่ย 4.46, 4.73 และ 4.56 ตามลำดับ สำหรับอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และเห็นด้วยมาก รองลงไปอีกในเรื่องการดูแลผู้ป่วย การป้องกันโรคและการส่งเสริมสุขภาพ ในข้อที่ 14, 16, 19 และ 21 โดยมีค่าเฉลี่ย 4.64, 4.57, 4.56 และ 4.56 ตามลำดับ ส่วนข้อรายการอื่นทั้งผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อรายการ (จากตารางที่ 7)

2.1.4 การประเมินผล อาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวชในส่วนนี้ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดอันดับแรกในข้อปรับปรุงวิธีปฏิบัติการพยาบาลแก่เด็กให้ดีและเหมาะสมขึ้นภายหลังที่มีการประเมินผล

มีค่าเฉลี่ย 4.65 รองลงไปมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากในข้อ ประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลตามขั้นตอนของกระบวนการพยาบาล โดยมีค่าเฉลี่ย 4.57 พยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางในข้อ ติดตามเด็กป่วยที่มารับบริการเฉพาะรายเท่าที่สามารถทำได้ เพื่อทราบผลการพยาบาลระยะยาว โดยมีค่าเฉลี่ย 3.55

ส่วนข้อรายการอื่น ทั้งผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อรายการ (จากตารางที่ 8)

2.2 ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวชในด้านนี้อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดอันดับแรกในข้อที่ 1 มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตรกับเด็กและบุคคลทั่วไป โดยมีค่าเฉลี่ย 4.84, 4.73, และ 4.60 ตามลำดับ และมีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุดในข้อที่ 3 มีความคล่องตัว กระฉับกระเฉงว่องไว และตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.69, 4.78 และ 4.58 ตามลำดับ อาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดในข้อที่ 4 เข้าใจภาษาเด็กและการสื่อสารกับเด็กทั้งภาษาพูดและท่าทางให้เข้าใจตรงกัน และในข้อที่ 6 ยอมรับความคิดเห็นของผู้ร่วมทีมสุขภาพ และผู้มารับบริการด้วยความเต็มใจและนำความคิดเห็นนั้นไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติการพยาบาล โดยมีค่าเฉลี่ย 4.60 เท่ากัน

ส่วนข้อรายการอื่น ทั้งผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อรายการ (จากตารางที่ 9)

2.3 ด้านจรรยาบรรณ ผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวชในด้านนี้อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และเห็นด้วยมาก อันดับแรกในข้อ มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น โดยมีค่าเฉลี่ย 4.63, 4.77 และ 4.58 ตามลำดับ ผู้บริหารการพยาบาล และอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดรองลงไปในข้อมีความเมตตากรุณา และมีความยุติธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.60 และ 4.74 ส่วนอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุดอีกในข้อ 4, 7, 9, 11, 13 และ 15 โดยมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.60 – 4.75

ส่วนข้อรายการอื่นทั้งผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อรายการ (จากตาราง ที่ 10)

3. การทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวช

3.1 ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวชในด้านการปฏิบัติการพยาบาล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างอาจารย์พยาบาลกับผู้บริหารการพยาบาล และอาจารย์พยาบาลกับพยาบาลกุมารเวช ส่วนผู้บริหารการพยาบาลกับพยาบาลกุมารเวช ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสนองสมมุติฐานที่ตั้งไว้ (จากตาราง ที่ 12)

3.2 ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวช ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างอาจารย์พยาบาลกับพยาบาลกุมารเวช ส่วนอาจารย์พยาบาลกับผู้บริหารการพยาบาล และผู้บริหารการพยาบาลกับพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สนองสมมุติฐานที่ตั้งไว้ (จากตาราง ที่ 14)

3.3 ด้านจรรยาบรรณ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวช ด้านจรรยาบรรณ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารการพยาบาลกับอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอาจารย์พยาบาลกับพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนผู้บริหารการพยาบาลกับพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สนองสมมุติฐานที่ตั้งไว้ (จากตาราง ที่ 16)

4. การจัดลำดับความสำคัญของลักษณะที่จำเป็นของพยาบาลกุมารเวช ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช พบว่าทั้งผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช ให้ความสำคัญต่อลักษณะที่จำเป็นของพยาบาลกุมารเวชในระดับเห็นด้วยมาก ลำดับแรกในข้อที่ 3 มีทักษะในการสังเกตพฤติกรรมและอาการเปลี่ยนแปลงของเด็กป่วยเพื่อให้การช่วยเหลือได้ทันท่วงที โดยมีค่าเฉลี่ย 7.00 ลำดับที่ 2 ในข้อที่ 1 มีความรู้และเข้าใจถึงการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยมีค่าเฉลี่ย 6.96 ลำดับที่ 3 ในข้อที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของเด็กได้อย่างครบถ้วนจากข้อมูลที่รวบรวมได้โดยมีค่าเฉลี่ย 5.98

ส่วนข้อที่ผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช ให้ความสำคัญน้อย คือลำดับที่ 8 ในข้อที่ 6 มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส เป็นมิตรกับเด็กและบุคคลทั่วไป ลำดับที่ 9 ในข้อที่ 8 มีความเมตตา กรุณา และมีความยุติธรรม และลำดับที่ 10 ในข้อที่ 5 เข้าใจภาษาเด็ก และการสื่อสารกับเด็กทั้งภาษาพูดและท่าทางให้เข้าใจตรงกัน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.68, 4.57 และ 4.28 ตามลำดับ

<u>อภิปรายผลการวิจัย</u>

1. ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวช ด้านการปฏิบัติการพยาบาล เกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลทางการพยาบาล อันดับแรกในข้อมีความรู้และเข้าใจถึงการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นตรงกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารการพยาบาลในฐานะเป็นผู้ใช้ อาจารย์พยาบาลในฐานะผู้ผลิตพยาบาลเข้าสู่วิชาชีพ และพยาบาลกุมารเวชผู้ปฏิบัติการพยาบาลแก่ผู้รับบริการโดยตรง เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าทั้ง 3 กลุ่ม อยู่ในวิชาชีพพยาบาลจึงมีความคิดเห็นว่าผู้ปฏิบัติการพยาบาลควรมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติเด็ก การพัฒนาการทั้งด้านร่างกายและจิตใจเป็นอย่างดี จึงจะทำให้การปฏิบัติการพยาบาลมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเขียนของมาร์โลว์ (Marlow 1977) ซึ่งกล่าวไว้ว่าพยาบาลแผนกกุมารเวชต้องมีความรู้ด้านจิตวิทยา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา และมีความรู้เรื่องพัฒนาการของเด็กอย่างลึกซึ้ง เข้าใจถึงความเป็นอยู่ของเด็กในสังคม วัฒนธรรมและฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ตลอดจนรู้ถึงสิ่งซึ่ง

เป็นเหตุให้เกิดปัญหาแก่เด็ก ซึ่งความคิดเห็นนี้สืบเนื่องมาจากข้อคิดที่ว่าการพยาบาลกุมารเวช เป็นการพยาบาลเฉพาะสาขาแต่มีพื้นฐานมาจากการพยาบาลทั่วไป พยาบาลจึงต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลปะที่จะสนองความต้องการของผู้ป่วยทุกด้าน การดูแลเด็กป่วยนั้นพยาบาลจะต้องเข้าใจว่าเด็กเป็นบุคคลที่กำลังเจริญเติบโตและพัฒนา พยาบาลกุมารเวชจะดูแลเด็กได้ดีเพียงไรนั้นขึ้นอยู่กับการนำความรู้มาเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาแก่เด็ก ซึ่งจะทำให้การพยาบาลนั้นสนองความต้องการของเด็กทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมจึงเป็นการพยาบาลที่มีคุณภาพ (Blake et.al. 1972 : 111) อาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นในข้อที่ว่าเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ระบายความคับข้องใจหรือเล่าปัญหาของเด็กป่วยและปัญหาภายในครอบครัวซึ่งมีผลกระทบต่อเด็กป่วย ซึ่งแตกต่างจากผู้บริหารการพยาบาล และพยาบาลกุมารเวช อาจเป็นเพราะอาจารย์พยาบาลเป็นผู้สอนอยู่ในวงการศึกษา แสวงหาความรู้ด้านทฤษฎีและหลักการพยาบาลกุมารเวชอย่างลึกซึ้งอยู่เสมอ จึงมุ่งให้การพยาบาลอย่างสมบูรณ์แบบตามแนวคิดด้านทฤษฎี ซึ่งทำให้คำนึงถึงความสำคัญของผู้ปกครอง การเปิดโอกาสให้เล่าปัญหาเด็ก หรือปัญหาในครอบครัวจะช่วยลดความวิตกกังวลของผู้ปกครองลงได้ ขณะเดียวกันข้อมูลจากผู้ปกครองจะนำมาเป็นประโยชน์ในการวางแผนการพยาบาลแก่เด็กได้ ในเรื่องการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้อย่างชัดเจนถูกต้องครบถ้วน เพื่อสะดวกในการนำไปใช้ อาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากแตกต่างจากผู้บริหารการพยาบาล และพยาบาลกุมารเวชนั้น อาจเป็นเพราะอาจารย์เห็นความสำคัญของการบันทึกข้อมูลอย่างชัดเจนถูกต้องจะเป็นการสื่อสารสภาวะต่าง ๆ ของผู้ป่วยแก่ผู้ร่วมที่มสุขภาพ โดยเฉพาะเป็นประโยชน์ต่อการรักษาพยาบาลแก่ผู้ป่วยโดยตรง ดังที่กล่าวแล้วว่าอาจารย์พยาบาลเป็นผู้อยู่ในวงการศึกษาจึงมุ่งเน้นความสำคัญของการปฏิบัติการพยาบาลให้ได้มาตรฐาน

การบันทึกข้อมูลอย่างชัดเจนถูกต้องครบถ้วน เป็นส่วนหนึ่งของการรวบรวมข้อมูลอันเป็นขั้นตอนของกระบวนการพยาบาล ซึ่งผู้บริหารการพยาบาลและพยาบาลกุมารเวชเห็นความสำคัญเช่นกัน แต่ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพการณ์จริงในโรงพยาบาลปัจจุบันมีผู้มารับบริการมาก จำนวนพยาบาลผู้ปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอสืบเนื่องมาจากการบรรจุแต่งตั้งพยาบาลถูกจำกัดด้วยกรอบอัตรากำลัง ในแต่ละปีมีการจัดสรร งบประมาณสำหรับอนุมัติอัตรากำลังพยาบาลใหม่จำนวนจำกัด มีผลให้การกระจายอัตรากำลังของพยาบาลไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในแต่ละโรงพยาบาล เป็นเหตุให้มีจำนวนพยาบาลไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนผู้รับบริการ

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้บริหารมุ่งเน้นงานด้านบริหาร การจัดบุคลากรให้เพียงพอปฏิบัติงานในแต่ละแผนก ส่วนผู้ปฏิบัติเองมุ่งปฏิบัติงานให้เสร็จตามเวลา และตามจำนวนผู้มารับบริการมากกว่าจะคำนึงถึงการปฏิบัติการพยาบาลให้ได้มาตรฐานตามขั้นตอนของกระบวนการพยาบาล จึงเป็นเหตุให้มีความคิดเห็นเรื่องการบันทึกข้อมูลในระดับต่ำกว่าอาจารย์พยาบาล ซึ่งในเรื่องนี้ผู้บริหารการพยาบาลและอาจารย์พยาบาลควรตระหนักถึงความสำคัญ และร่วมมือกันปรับปรุงให้พยาบาลกุมารเวชมีการบันทึกข้อมูลอย่างชัดเจนถูกต้องครบถ้วนสะดวกในการนำไปใช้ อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ร่วมงานในทีมสุขภาพและผู้ป่วยเองจะได้รับการรักษาพยาบาลที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวชด้านการปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับการวินิจฉัยและวางแผนการพยาบาลอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุด เป็นอันดับแรกทั้ง 3 กลุ่ม คือ วางแผนให้การพยาบาลโดยคำนึงถึงความปลอดภัยและความสุขสบายทั้งด้านร่างกายและจิตใจของเด็ก ทั้งนี้เพราะการวางแผนการพยาบาลเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการพยาบาลซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติการพยาบาล การวางแผนการพยาบาลโดยคำนึงถึงความปลอดภัยและความสุขสบายทั้งด้านร่างกายและจิตใจของเด็กจึงสำคัญมาก ดังข้อเขียนของ ศรีสมวงศ์ วรรณศิลปิน (ศรีสมวงศ์ วรรณศิลปิน, ในกองงานวิทยาลัยพยาบาล, บรรณาธิการ 2526 : 2) กล่าวว่าการพยาบาลกุมารเวชเป็นการดูแลเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยรุ่นให้ได้รับความสุขสบาย ปลอดภัยทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม การที่ทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นในข้อนี้สูงจึงสอดคล้องกับหลักการพยาบาลกุมารเวช ด้านอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ต่างจากผู้บริหารการพยาบาลและพยาบาลกุมารเวชอีกคือ กำหนดปัญหาของเด็กป่วยและเรียงลำดับความสำคัญก่อนลงมือปฏิบัติการพยาบาล วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของเด็กได้อย่างครบถ้วนจากข้อมูลที่รวบรวมได้ และวางแผนให้การพยาบาลโดยคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์พยาบาลเห็นความสำคัญของการปฏิบัติการพยาบาลตามขั้นตอนของกระบวนการพยาบาล การวินิจฉัยและการวางแผนการพยาบาลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพยาบาล ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของมาตรฐานการพยาบาลและส่งเสริมให้ดำรงไว้ซึ่งความเป็นวิชาชีพที่แท้จริง ดังจะเห็นได้จากการกำหนดมาตรฐานการพยาบาลของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดโดยให้มีการ

ปฏิบัติการพยาบาลเป็นขั้นตอนตามกระบวนการพยาบาล (ANA 1973 : 1 - 4) การพยาบาลกุมารเวชเป็นการพยาบาลสาขาหนึ่ง ฉะนั้นเพื่อให้การพยาบาลมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน จึงควรปฏิบัติการพยาบาลตามขั้นตอนของกระบวนการพยาบาล

ส่วนผู้บริหารการพยาบาลซึ่งเป็นผู้จัดสรรพยาบาลในการบริการแก่ผู้ป่วยและพยาบาลกุมารเวชผู้ปฏิบัติการพยาบาล เป็นผู้ที่พบกับสภาพจริงซึ่งต้องใช้ทั้งความรู้และทักษะในการปฏิบัติการพยาบาล การแก้ปัญหาแก่ผู้ป่วยมักจะเกิดจากความชำนาญงานมากกว่าการนำขั้นตอนของกระบวนการพยาบาลมาใช้ตามทฤษฎีการพยาบาล (ฟาริดา อิบราฮิม อ้างถึงใน มัลลิค เอ็ม จอน 2525 : 25) ซึ่งกล่าวว่ามัลลิค ได้ให้ข้อคิดเห็นในเรื่องการให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการพยาบาลว่า เป็นความรู้ทางทฤษฎีที่หยุดนิ่ง แยกตัวเองและไม่ผสมผสานกับการปฏิบัติ (Static, isolate and sterile approach) เพราะเน้นเฉพาะเนื้อหาของกระบวนการพยาบาลมากกว่าการนำกระบวนการพยาบาลไปใช้จริง ๆ ผู้เรียนจึงมีความสับสนใจเพราะไม่สามารถนำความรู้เกี่ยวกับโรค ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติการพยาบาลและความรู้สาขาวิชาต่าง ๆ มาผสมผสานในกระบวนการพยาบาล ซึ่งข้อคิดนี้สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติจริง ดังนั้นความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติจึงแตกต่างจากอาจารย์ผู้สอน

การวินิจฉัยการพยาบาลเป็นการกำหนดปัญหาของผู้ป่วย จึงสำคัญเพราะเป็นสิ่งชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติการพยาบาล ส่วนการวางแผนการพยาบาลก่อนลงมือปฏิบัติการพยาบาลนั้นจำเป็น เพราะแผนการพยาบาลจะอธิบายถึงความจำเป็นของการให้การพยาบาล วิธีการให้การพยาบาล ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ปฏิบัติกระทำในแนวทางเดียวกัน หรือกล่าวได้ว่าแผนการพยาบาลเป็นการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติการพยาบาล ดังนั้นในเรื่องการวินิจฉัยและวางแผนการพยาบาลนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าการที่ผู้บริหารการพยาบาลและพยาบาลกุมารเวชมีความคิดเห็นด้วยในระดับต่ำกว่าอาจารย์พยาบาล เป็นสิ่งที่ควรได้รับความสนใจ นั่นคือผู้บริหารควรพิจารณาหาทางส่งเสริมให้พยาบาลกุมารเวชนำกระบวนการพยาบาลในส่วนของการวินิจฉัยและการวางแผนการพยาบาลมาใช้ก่อนลงมือปฏิบัติการพยาบาล โดยผู้บริหารร่วมมือกับอาจารย์พยาบาลวางแผนดำเนินการ อาจจัดการอบรมหรือสัมมนาทางวิชาการให้แก่พยาบาลผู้ปฏิบัติ ในเรื่องการวินิจฉัยและการวางแผนการพยาบาล เพื่อให้มีความรู้และเกิดทักษะสามารถนำไปปฏิบัติได้

3. ผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวชเกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาล ในระดับ

เห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุดเป็นอันดับแรกทั้ง 3 กลุ่ม ในข้อที่ว่ามีทักษะในการสังเกตพฤติกรรมและอาการเปลี่ยนแปลงของเด็กป่วย เพื่อให้การช่วยเหลือได้ทันท่วงที ทั้งนี้อาจมาจากเหตุผลที่ว่าผู้ป่วยเด็กมีหลายช่วงอายุ และอยู่ในวัยที่มีพัฒนาการโดยเฉพาะเด็กเล็กไม่สามารถบอกเล่าถึงอาการเจ็บป่วยและความต้องการของตนเองแก่พยาบาลได้ แต่จะแสดงออกทางพฤติกรรม ฉะนั้นการมีทักษะในการสังเกตพฤติกรรมของเด็กจะทำให้สามารถตอบสนองความต้องการหรือให้การพยาบาลแก่เด็กได้ทันท่วงที ซึ่งสอดคล้องกับคุณสมบัติของพยาบาลกุมารเวช ซึ่ง ปานจิตร เครื่องกำแหง (2508 : 8) ได้กล่าวไว้ว่า พยาบาลกุมารเวชต้องมีความรู้และความเข้าใจถึงการเจริญเติบโตของเด็กเพราะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความสามารถในการสังเกตอาการ การเปลี่ยนแปลงของเด็กโดยเฉพาะในเด็กเล็กเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะได้ให้การช่วยเหลือได้ทันท่วงที จะเห็นว่าความคิดเห็นนี้สืบเนื่องมาจากหลักการพยาบาลกุมารเวช ด้านอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และเห็นด้วยมากอีกในเรื่องการดูแลผู้ป่วย การป้องกันและส่งเสริมสุขภาพ และการร่วมมือปฏิบัติ ในข้อที่ 14 ให้การพยาบาลเด็กป่วยเพื่อให้มีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยคำนึงถึงความต้องการของเด็กแต่ละคน ข้อที่ 19 สอนและแนะนำผู้ปกครอง ญาติเด็ก เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพอนามัย การป้องกันโรคแก่เด็กทั้งในโรงพยาบาลและในชุมชน และข้อที่ 21 ให้ความช่วยเหลือในการเป็นที่ปรึกษาแก่ผู้ปกครองเด็กป่วยด้วยความเต็มใจ ซึ่งความคิดเห็นนี้อยู่ในระดับที่สูงแตกต่างจากผู้บริหารการพยาบาลและพยาบาลกุมารเวช อาจเป็นเพราะอาจารย์พยาบาลอยู่ในฐานะผู้ให้การศึกษาและใกล้ชิดกับวงการศึกษามากกว่า จึงเน้นหนักทฤษฎีและหลักการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งตรงตามแนวคิดของ โรเจอร์ (Rogers 1927 : 14) ที่กล่าวว่าการพยาบาลเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแล ป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ และการร่วมมือปฏิบัติ และยังสอดคล้องกับกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบของพยาบาลซึ่งกองการพยาบาลได้กำหนดไว้ และคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (มปท. 23 – 25) ได้เสนอแนวนโยบายการจัดการศึกษาพยาบาล โดยให้พยาบาลวิชาชีพสามารถปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับ การดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยเพื่อบรรเทาอาการของโรค ยับยั้งการลุกลามของโรค การประเมินภาวะสุขภาพ การส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพอนามัย การป้องกันโรคและการร่วมมือปฏิบัติ

ในด้านการเป็นที่ปรึกษาแก่ผู้ปกครองเป็นสิ่งสำคัญเพราะการที่จะให้ผู้ปกครองสามารถดูแลสุขภาพอนามัย การป้องกันโรคแก่เด็กและบุคคลในครอบครัวได้นั้น นอกจากจะมีความรู้

แล้ว ยังจะต้องสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ซึ่งการปฏิบัตินี้ต้องการผู้ให้คำแนะนำหรือที่ปรึกษา เพื่อความมั่นใจว่าปฏิบัติได้ถูกต้อง อันเป็นการส่งเสริมงานสาธารณสุขมูลฐานตามแผนพัฒนาสาธารณสุขแห่งชาติที่มีนโยบายให้ประชาชนมีสุขภาพดีถ้วนหน้า ฉะนั้นในการสอนสุขศึกษาเพื่อให้ประชาชนสามารถดูแลสุขภาพของตนเองได้จึงสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเขียนของ วิเชียร ทวีลาภ (2527 : 216) ที่ว่าพยาบาลที่จะส่งเสริมงานสาธารณสุขมูลฐานจะต้องมีความสามารถในการสอนประชาชน สามารถชี้แนะ นิเทศงานและประเมินผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้อค้นพบด้านการปฏิบัติการพยาบาล ความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับเห็นด้วยมากกว่าผู้บริหารการพยาบาล และพยาบาลกุมารเวชโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วย การป้องกันและส่งเสริมสุขภาพ ตลอดจนการร่วมมือปฏิบัตินั้น เป็นสิ่งที่ควรพิจารณาให้ความสนใจ ทั้งนี้เพราะพยาบาลทุกคนมีบทบาทเป็นผู้นำทางของวิชาชีพไปสู่เป้าหมาย ดังนั้นการควบคุมคุณภาพของวิชาชีพ จึงอยู่ในมือของพยาบาลที่จะช่วยให้บริการพยาบาลมีมาตรฐานและสนองความต้องการของสังคม จำเป็นอย่างยิ่งที่พยาบาลต้องตระหนักในหน้าที่ของตนเอง ในการแสวงหาความรู้ทั้งด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ และศิลปการพยาบาลเพื่อนำมาปฏิบัติต่อผู้ป่วย (ฟาริดา อิบราฮิม 2525 : 1) ซึ่งความสำคัญในเรื่องนี้ Handerson (1960 : 15) ได้กล่าวว่า หน้าที่อันเป็นเอกลักษณ์ของพยาบาลคือการช่วยเหลือบุคคล ซึ่งอาจเป็นผู้ป่วยหรือคนปกติในการปฏิบัติในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดมีสุขภาพดี หรือหายจากโรค หรือให้ตายอย่างสงบสุข ซึ่งถ้าบุคคลนั้นมีสิ่งจำเป็น คือมีความสามารถ มีความตั้งใจ หรือมีความรู้จะประกอบกิจกรรมเหล่านั้นได้เอง โดยไม่ต้องการความช่วยเหลือการกระทำของพยาบาลเพื่อจะช่วยให้บุคคลนั้นได้กระทำเพื่อช่วยตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งบุคคลอื่นให้เร็วที่สุด จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติการพยาบาลมีความสำคัญต่อวิชาชีพพยาบาล และการพยาบาลกุมารเวช ดังนั้นผู้บริหารการพยาบาลและอาจารย์พยาบาลควรมีการวางแผนและการกำหนดเป้าหมายของการพยาบาลร่วมกัน เพื่อให้การจัดบริการพยาบาลมีประสิทธิภาพสนองต่อความต้องการของผู้ป่วยแต่ละคน ครอบครัว และชุมชน

4. ผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวชเกี่ยวกับการประเมินผล อาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุดในข้อที่ว่า ปรับปรุงวิธีการปฏิบัติการพยาบาล

แก่เด็กให้ดีและเหมาะสมขึ้นภายหลังที่มีการประเมินผล ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าอาจารย์พยาบาล ในฐานะผู้ให้การศึกษาและใกล้ชิดกับความก้าวหน้าทางวิชาการ ความคิดเห็นในเรื่องการปรับปรุงวิธีการพยาบาลให้เหมาะสมหลังจากมีการประเมินผลจึงสำคัญ เพราะเป็นการส่งเสริมให้การพยาบาลกุมารเวชมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้การนำวิธีการปฏิบัติการพยาบาลใหม่ ๆ ที่ทันสมัยมาใช้เป็นสิ่งแสดงถึงความก้าวหน้าของวิชาชีพ แต่ทั้งนี้การประเมินผลและการปรับปรุงวิธีปฏิบัติการพยาบาลเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการพยาบาล ซึ่งอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากเช่นกัน ในข้อที่ว่าประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลตามขั้นตอนของกระบวนการพยาบาล ซึ่งเป็นสิ่งที่สอดคล้องกัน แสดงว่าอาจารย์พยาบาลให้ความสำคัญต่อการประเมินผลตามกระบวนการพยาบาลเพราะเป็นหลักการปฏิบัติการพยาบาลที่มุ่งให้การพยาบาลนั้นได้มาตรฐาน ซึ่งความสำคัญของเรื่องนี้ ฟาริดา อิบราฮิม (2525 : 228) กล่าวไว้ว่าขั้นสุดท้ายของกระบวนการปฏิบัติการพยาบาล คือการประเมินว่าผู้ป่วยได้รับการดูแลเพื่อบรรลุเป้าหมายของการพยาบาลที่ตั้งไว้หรือไม่ และการประเมินที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีมาตรฐานไว้เปรียบเทียบ การประเมินผลการพยาบาลต้องมีเป้าหมายของการพยาบาลนั้น

ด้านพยาบาลกุมารเวชมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ในข้อที่ว่าติดตามเด็กป่วยที่มารับบริการเฉพาะรายเท่าที่สามารถทำได้ เพื่อทราบผลการพยาบาลระยะยาว ซึ่งต่ำกว่าความคิดเห็นของผู้บริหารการพยาบาล และอาจารย์พยาบาล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพยาบาลกุมารเวชเป็นผู้ปฏิบัติ จึงมุ่งความสำคัญในด้านการปฏิบัติการพยาบาลในหอผู้ป่วยให้มีคุณภาพมากกว่าการติดตามผลการรักษาพยาบาล และจากการปฏิบัติจริงการติดตามผลการรักษาพยาบาลจะเป็นหน้าที่ของพยาบาลสาธารณสุขในหน่วยเยี่ยมบ้าน หรืออาจจะมีการส่งต่อผู้ป่วย (Referal system) ไปยังศูนย์บริการสาธารณสุขหรือสถานบริการสุขภาพอนามัยที่ใกล้บ้าน ซึ่งผู้ป่วยสามารถไปติดต่อใช้บริการได้

จากข้อค้นพบนี้เป็นสิ่งที่ควรได้รับความสนใจจากผู้บริหารการพยาบาล และอาจารย์พยาบาล ผู้บริหารการพยาบาลควรตระหนักถึงความสำคัญและนำมาเป็นข้อปฏิบัติสำหรับพยาบาลกุมารเวชผู้ปฏิบัติการพยาบาล โดยให้มีการติดตามประเมินผลภายหลังให้การพยาบาลแก่เด็ก เพราะการประเมินผลทำให้ทราบว่าการพยาบาลที่ให้แก่เด็กนั้นบรรลุเป้าหมายหรือไม่ เด็กมีอาการดีขึ้นหรือไม่อย่างไร และยังสามารถนำผลการประเมินมาเป็นแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติ

การพยาบาลให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นการตัดสินความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของบุคคล จึงจำเป็นต้องตรวจตราและประเมินผลว่างานนั้นสำเร็จลุล่วงมีคุณค่าถูกต้องตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด

นอกจากนี้ผู้บริหารการพยาบาลและอาจารย์พยาบาล ควรร่วมมือกันจัดอบรมวิชาการเรื่องการประเมินผลแก่พยาบาลผู้ปฏิบัติ ควรเน้นถึงความสำคัญและการนำไปใช้ นอกจากนี้ในทีมการพยาบาล ควรให้นักศึกษาพยาบาลซึ่งเป็นสมาชิกของทีม มีการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลที่ให้แก่ผู้ป่วยแต่ละรายว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

5. ผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวช ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดอันดับแรกด้านบุคลิกภาพ ในข้อที่ว่ามีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตรกับเด็กและบุคคลทั่วไป ซึ่งทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเด็กมีความกลัวคนแปลกหน้าอยู่แล้วเมื่อพบกับพยาบาลซึ่งเป็นคนแปลกหน้าก็จะกลัว แต่ถ้าพยาบาลมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสจะทำให้ง่ายต่อการสร้างสัมพันธภาพ และได้รับความไว้วางใจจากเด็ก ส่วนผู้ปกครองเมื่อเด็กเจ็บป่วยย่อมเกิดความวิตกกังวล ถ้าได้พบกับพยาบาลซึ่งมีบุคลิกภาพที่ดี มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสเป็นมิตรจะช่วยลดความกังวลของผู้ปกครองลงได้ ทำให้กล้าเข้ามาปรึกษาปัญหาหรือเล่าอาการของเด็กให้ฟัง อันเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการรักษาพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของพยาบาลที่ผู้ป่วยโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ต้องการ พบว่าด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ผู้รับบริการต้องการพยาบาลที่พูดจาไพเราะ ยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นกันเอง (วิมลรัตน์ พิงพิทยากุล 2522) รองลงไปทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นตรงกันในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ในข้อที่ว่า อดทนและใจเย็น ซึ่งมาจากเหตุผลที่ว่าพยาบาลกุมารเวชจะต้องปฏิบัติงานกับเด็กซึ่งมีหลายช่วงอายุ มีความแตกต่างกันในด้านพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ แม้แต่ในวัยเดียวกันเด็กแต่ละคนก็ยังมีความแตกต่างกันจากการอบรมเลี้ยงดู การที่จะตอบสนองความต้องการของเด็กแต่ละคนจะต้องมีความอดทนอดกลั้น แต่ถ้าพยาบาลนั้นมีใจรักเด็กก็จะทำได้ด้วยความสบายใจ นอกจากนี้ลักษณะการปฏิบัติการพยาบาลกับเด็กเป็นการทำงานที่ไม่มีการเสร็จสิ้นจะต้องทำอยู่ตลอดเวลา ซึ่งแตกต่างจากการพยาบาลผู้ใหญ่ พยาบาลกุมารเวชจะต้องพบและติดต่อกับผู้ปกครองเด็กซึ่งมีความรักความห่วงใยเด็กวิตกกังวลต่อการเจ็บป่วย จึงมักจะมีสภาพทางอารมณ์ไม่ปกติมีอาการหงุดหงิด อารมณ์เสียง่าย จู้จี้จุกจิก พยาบาลจะต้องสามารถรับฟังปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยความมีอัธยาศัยอันดี อดทนไม่แสดง

อารมณ์ต่อผู้มารับบริการ ข้อที่ทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุดและเห็นด้วยมากอีกคือข้อที่ว่ามีความคล่องตัวกระฉับกระเฉงว่องไว และตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ แสดงให้เห็นว่าทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นตรงกันว่าการพยาบาลกุมารเวช เป็นงานที่ต้องรับผิดชอบต่อชีวิตมนุษย์ โดยเฉพาะเด็กซึ่งต้องการความรวดเร็ว และถูกต้องจึงจะสามารถช่วยชีวิตเด็กได้ทันท่วงที ทั้งนี้จากลักษณะเฉพาะของเด็กที่มีร่างกายอ่อนแอ ความอดทนต่ออาการเจ็บป่วยมีน้อยมักเกิดอันตรายได้ง่าย การตัดสินใจที่รวดเร็วและถูกต้องในการแก้ปัญหาตลอดจนการปฏิบัติการพยาบาล ด้วยความคล่องแคล่ว ว่องไว เป็นสิ่งสำคัญเพราะจะช่วยเด็กให้พ้นอันตรายได้

ส่วนอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุดด้านมนุษยสัมพันธ์ในข้อที่ว่าเข้าใจภาษาเด็กและการสื่อสารกับเด็กทั้งภาษาพูดและท่าทางให้เข้าใจตรงกัน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าพยาบาลกุมารเวชจะต้องสามารถติดต่อสื่อสารกับเด็กได้ทุกวัย การเข้าใจภาษาเด็กและท่าทางที่เด็กแสดงออกเพื่อจะได้ตอบสนองความต้องการของเด็กได้โดยเฉพาะในเด็กเล็กที่ยังพูดไม่ได้ ซึ่งในเรื่องนี้อาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นตรงตามทฤษฎีที่ว่าพยาบาลกุมารเวชต้องเข้าใจพฤติกรรมและความต้องการทั้งด้านร่างกายและจิตใจของเด็กแต่ละวัย สามารถวิเคราะห์ความหมายของพฤติกรรมนั้นได้ถูกต้อง ซึ่งเป็นทักษะพิเศษที่พยาบาลกุมารเวชควรมี ข้อที่อาจารย์พยาบาลให้ความสำคัญระดับเห็นด้วยมากที่สุดด้านมนุษยสัมพันธ์ คือยอมรับความคิดเห็นของผู้ร่วมทีมสุขภาพและผู้มารับบริการด้วยความเต็มใจและนำความคิดเห็นนั้นไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติการพยาบาล ทั้งนี้เพราะลักษณะงานของพยาบาลเป็นการให้บริการต่อประชาชน ต้องรับผิดชอบชีวิตมนุษย์ พยาบาลต้องปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลอื่นในทีมสุขภาพ ฉะนั้นการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก การยอมรับความคิดเห็นของผู้ร่วมงานและผู้รับบริการจะทำให้การปฏิบัติงานสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การที่อาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นในเรื่องมนุษยสัมพันธ์สูงกว่าผู้บริหารการพยาบาลและพยาบาลกุมารเวช ผู้บริหารการพยาบาลและอาจารย์พยาบาลควรพิจารณาแก้ไขร่วมกันอาจจัดการอบรมเรื่องมนุษยสัมพันธ์กับการทำงานแก่พยาบาลผู้ปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะพยาบาลต้องติดต่อประสานงานกับบุคคลหลายระดับ หลายอาชีพ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจะทำให้การทำงานด้านบริการแก่ประชาชนมีประสิทธิภาพดีขึ้น โดยเฉพาะการทำงานในโรงพยาบาลจะก่อให้เกิดความร่วมมือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพอนามัยในทางที่เหมาะสม

ส่วนการมีบุคลิกภาพที่ดีจะก่อให้เกิดความพึงพอใจต่อผู้พบเห็น หรือผู้ที่มาติดต่อด้วย

ผู้บริหารการพยาบาลควรคำนึงถึงการจัดสรรบุคลากรเข้าปฏิบัติงานในแผนกกุมารเวชกรรมว่าควรเป็นผู้ที่มีพื้นฐานด้านจิตใจเป็นคนรักเด็ก หรือชอบทำงานกับเด็ก อันจะส่งเสริมให้มีความอดทนและใจเย็นในการทำงาน นอกจากนี้ทั้งผู้บริหารการพยาบาลและอาจารย์พยาบาลควรร่วมมือกันปรับปรุงและเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวชด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์

6. ผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวชด้านจรรยาบรรณ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และเห็นด้วยมากที่สุดในอันดับแรกในข้อที่ว่า มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น อาจเป็นเพราะว่าทุกกลุ่มอยู่ในวิชาชีพพยาบาลเช่นเดียวกัน จึงมีความเห็นตรงกันว่าคุณธรรมที่พยาบาลผู้รับผิดชอบต่อชีวิตมนุษย์ควรมีคือความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น เพราะเป็นพื้นฐานในการที่จะปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น ผู้บริหารการพยาบาลและอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุดในข้อที่ว่ามีความเมตตา กรุณา และมีความยุติธรรม ซึ่งเป็นจริยธรรมหรือจรรยาบรรณที่พยาบาลกุมารเวชควรจะมีเพราะพยาบาลควรเป็นผู้ที่มีคุณธรรมสูงตามความคิดเห็นของคนทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฝนทอง หงส์พร้อมญาติ (2525 : 47) เกี่ยวกับลักษณะพยาบาลตามความคาดหวังของพยาบาลและผู้ป่วยว่าในด้านคุณธรรมมีความคาดหวังว่าพยาบาลควรมีความอดทนอดกลั้น ไม่โมโหต่อวาจาที่ไม่สุภาพ เข้าใจการกระทำของผู้อื่น มีความเสียสละ เห็นประโยชน์ของผู้รับบริการมากกว่าตนเอง และมีความเมตตากรุณา

ด้านอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุดในข้อที่ 4 มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติการพยาบาลแก่เด็กป่วย ซึ่งอาจเป็นเพราะอาจารย์เป็นผู้ให้การศึกษาจึงเน้นหลักการพยาบาล เพราะการพยาบาลกุมารเวชต้องการความละเอียดรอบคอบ เนื่องจากเด็กเป็นบุคคลที่มีร่างกายยังเจริญเติบโตไม่เต็มที่ สภาพร่างกายไม่สามารถทนต่ออาการเจ็บป่วยที่รุนแรงได้ การปฏิบัติการพยาบาลแก่เด็กจะต้องมีความรอบคอบระมัดระวังเป็นพิเศษ ข้อที่ 7 มีความจริงใจในการพูดและการกระทำต่อผู้อื่น ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นจรรยาบรรณที่สำคัญของพยาบาลเช่นเดียวกับความซื่อสัตย์สุจริต ข้อที่ 9 เก็บรักษาความลับของเด็กป่วยและครอบครัวได้เป็นอย่างดี ซึ่งแสดงว่าอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นว่า

พยาบาลควรยึดจรรยาบรรณของวิชาชีพในข้อนี้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเขียนของ ลออ หุตางกูร (2525 : 126) ที่ว่าพยาบาลพึงเก็บรักษาเรื่องส่วนตัวของผู้ป่วยไว้เป็นความลับ และมีวิจารณญาณอันดีในการที่จะถ่ายทอดเรื่องราวของผู้ป่วย ในข้อที่ 11 เคารพในสิทธิเสรีภาพของของผู้อื่น ซึ่งแสดงว่าอาจารย์พยาบาลให้ความสำคัญกับสิทธิเฉพาะของบุคคลซึ่งมีระบุเป็นสิทธิทางกฎหมายที่บุคคลพึงเคารพต่อสิทธิเสรีภาพของกันและกัน (ลออ หุตางกูร 2525 : 44) ในข้อที่ 13 พัฒนาความรู้และวิธีปฏิบัติการพยาบาลกุมารเวชให้ได้มาตรฐานทรงไว้ซึ่งคุณค่าตามกาลสมัย และข้อ 15 กระตือรือร้นที่จะช่วยให้วิชาชีพพยาบาลและการพยาบาลกุมารเวชก้าวหน้า ซึ่งแสดงว่าอาจารย์พยาบาลให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาพัฒนาการปฏิบัติการพยาบาลให้มีประสิทธิภาพอันจะส่งผลให้วิชาชีพพยาบาลมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับสภาพยาบาลระหว่างประเทศ (ICN "Code for Nurses" 2517 : 1-2) ได้บัญญัติจรรยาพยาบาลไว้ตอนหนึ่งว่า หน้าที่ของพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลนั้น พยาบาลจะต้องเพิ่มพูนความรู้และความสามารถในด้านการพยาบาลอยู่เสมอ เพื่อดำรงไว้ซึ่งมาตรฐานของการพยาบาลที่ดี มีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพการณ์จริง

เกี่ยวกับด้านจรรยาบรรณ อาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นในระดับสูงกว่าพยาบาลกุมารเวชและผู้บริหารการพยาบาล เป็นสิ่งที่ควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ทั้งนี้เป็นเพราะจรรยาบรรณพยาบาลจะเป็นตัวควบคุมพฤติกรรมของพยาบาลให้เหมาะสมกับความต้องการของสังคม ทั้งความรับผิดชอบในหน้าที่ของวิชาชีพ นับตั้งแต่มาตรฐานด้านบริการ มาตรฐานการศึกษา ซึ่งจะทำให้วิชาชีพเจริญก้าวหน้า ผู้บริหารการพยาบาลและอาจารย์พยาบาลควรร่วมมือกันเสริมสร้างให้มีในพยาบาลกุมารเวช โดยการร่วมมือกันจัดการอบรมหรือสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพและ/หรือการอบรมด้านธรรมะ แก่พยาบาลผู้ปฏิบัติงานเป็นประจำ จะช่วยให้พยาบาลกุมารเวชมีจรรยาบรรณ หรือจริยธรรมของวิชาชีพสูงได้

7. ผลการทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นของผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวช พบว่า

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวชด้านนี้

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่พบว่าความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลแตกต่างจากผู้บริหารการพยาบาล และพยาบาลกุมารเวช ซึ่งความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลโดยส่วนรวมเห็นด้วยมากที่สุดและเห็นด้วยมากในระดับสูงกว่าผู้บริหารการพยาบาล และพยาบาลกุมารเวช ที่มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก

ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวช ด้านนี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่พบว่าผู้บริหารการพยาบาลกับอาจารย์พยาบาล และผู้บริหารการพยาบาลกับพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนอาจารย์พยาบาลกับพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยอาจารย์พยาบาลมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุดและเห็นด้วยมากสูงกว่าพยาบาลกุมารเวช ซึ่งมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก

ด้านจรรยาบรรณ ผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวชด้านจรรยาบรรณแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์พยาบาลแตกต่างกับผู้บริหารการพยาบาล และพยาบาลกุมารเวช ซึ่งโดยส่วนรวมอาจารย์พยาบาล มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และเห็นด้วยมาก สูงกว่าผู้บริหารการพยาบาลและพยาบาลกุมารเวช ซึ่งมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก

จากความคิดเห็นของทั้งผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช เป็นความคิดเห็นโดยส่วนรวมที่อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดและเห็นด้วยมากเป็นระดับความคิดเห็นที่น่าพอใจ ส่วนความแตกต่างกันนั้น อธิบายได้ว่า อาจารย์ในฐานะเป็นผู้ให้การศึกษาหรือเป็นผู้ผลิตย่อมต้องการให้พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาอันเป็นผลผลิตของตนเป็นพยาบาลกุมารเวชที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ และด้านจรรยาบรรณ ในระดับสูงกว่าผู้บริหารการพยาบาล และพยาบาลกุมารเวช ทั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ จรัสศรี รัมมะวาส เรื่องความคาดหวังของผู้สอนและผู้ใช้เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของวิทยาศาสตรบัณฑิตพยาบาล (2526 : 76 – 80) พบว่าความคาดหวังของผู้สอนแตกต่างกับผู้ใช้ นั่นคือผู้สอนมีความคาดหวังต่อลักษณะที่พึงประสงค์ของวิทยาศาสตรบัณฑิตพยาบาลสูงกว่าผู้ใช้ในทุกด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะเฉพาะ

วิชาชีพ เกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาล ด้านจรรยาบรรณ และด้านลักษณะทั่วไป

8. ผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นในการจัดลำดับความสำคัญของลักษณะที่จำเป็นของพยาบาลกุมารเวช ตรงกันในระดับสูงมาก ลำดับที่ 1 ในข้อที่ว่า มีทักษะในการสังเกตพฤติกรรม และอาการเปลี่ยนแปลงของเด็กป่วย เพื่อให้การช่วยเหลือได้ทันท่วงที ทั้งนี้เป็นเพราะการพยาบาลกุมารเวชเป็นงานที่ต้องปฏิบัติกับเด็กซึ่งมีหลายช่วงอายุ ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยรุ่น พยาบาลจึงจำเป็นต้องมีทักษะในการสังเกตพฤติกรรม และอาการเปลี่ยนแปลงเพื่อจะได้ช่วยเหลือเด็กได้ทัน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในด้านการปฏิบัติการพยาบาล ส่วนลำดับที่ 2 ในข้อที่ว่า มีความรู้และเข้าใจถึงการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งแสดงว่าพยาบาลจะปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างมีคุณภาพจะต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กเสียก่อน ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญ ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ในลำดับที่ 3 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของเด็กได้อย่างครบถ้วนจากข้อมูลที่รวบรวมได้ เมื่อพิจารณาทั้ง 3 ลำดับ จะเห็นว่าทั้งผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช ให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะในด้านการปฏิบัติการพยาบาลสูงมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะทุกกลุ่มอยู่ในวิชาชีพพยาบาลเช่นเดียวกัน จึงเห็นว่าสิ่งสำคัญของพยาบาลกุมารเวชคือความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ ส่วนลำดับที่ 4 รักและศรัทธาในวิชาชีพพยาบาล และการพยาบาลกุมารเวช ซึ่งเป็นคุณลักษณะด้านจรรยาบรรณ และลำดับที่ 5 มีความคล่องตัวกระฉับกระเฉงว่องไว และตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ เป็นคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ และลำดับสุดท้ายคือ การเข้าใจภาษาเด็กและการสื่อสารกับเด็กทั้งภาษาพูดและท่าทางให้เข้าใจตรงกัน

จากการจัดลำดับความสำคัญของลักษณะที่จำเป็นของพยาบาลกุมารเวชพบว่า พยาบาลกุมารเวชควรมีลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 3 ด้าน คือด้านการปฏิบัติการพยาบาล ควรมีทักษะในการสังเกตพฤติกรรมและอาการเปลี่ยนแปลงของเด็กป่วย เพื่อให้การช่วยเหลือได้ทันท่วงที รวมทั้งต้องมีความรู้และเข้าใจถึงการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ด้านจรรยาบรรณ ควรมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพและการพยาบาลกุมารเวช ส่วนด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์นั้น ควรมีความคล่องตัว กระฉับกระเฉง ว่องไว และตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้

<u>สรุปผลการวิจัย</u> จากการวิจัยนี้พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารการพยาบาล อาจารย์พยาบาล และพยาบาลกุมารเวช เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวชนั้น ทั้ง 3 กลุ่ม ให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ และด้านจรรยาบรรณ อยู่ในระดับมีความคิดเห็นด้วยมากที่สุด และมากเช่นเดียวกัน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล พยาบาลกุมารเวชควรมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีความรู้และเข้าใจถึงการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

2. วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของเด็กได้อย่างครบถ้วนจากข้อมูลที่รวบรวมได้

3. กำหนดปัญหาของเด็กป่วยและเรียงลำดับความสำคัญก่อนลงมือปฏิบัติการพยาบาล

4. วางแผนให้การพยาบาลโดยคำนึงถึงความปลอดภัยและความสุขสบายทั้งด้านร่างกายและจิตใจของเด็ก

5. วางแผนให้การพยาบาลโดยคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

6. มีทักษะในการสังเกตพฤติกรรมและอาการเปลี่ยนแปลงของเด็กป่วยเพื่อให้การช่วยเหลือได้ทันท่วงที

7. ให้การพยาบาลแก่เด็กป่วยเพื่อให้มีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยคำนึงถึงความต้องการของเด็กแต่ละคน

8. ปรับปรุงวิธีการปฏิบัติการพยาบาลแก่เด็กให้ดีและเหมาะสมขึ้นภายหลังที่มีการประเมินผล

ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์

1. มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส เป็นมิตรกับเด็กและบุคคลทั่วไป

2. อดทนและใจเย็น

3. มีความคล่องตัว กระฉับกระเฉงว่องไว และตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้

ด้านจรรยาบรรณ

1. มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น

2. มีความเมตตากรุณา และมีความยุติธรรม

3. มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติการพยาบาลแก่เด็กป่วย

จากคุณลักษณะดังกล่าวสรุปได้ว่า พยาบาลกุมารเวชที่ดีควรมีลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 3 ด้าน โดยมีรายละเอียดด้านคุณสมบัติเฉพาะดังกล่าวแล้ว ซึ่งทั้ง อาจารย์พยาบาล ผู้บริหารการพยาบาล และพยาบาลกุมารเวช มีความคิดเห็นด้วยมาก และมากที่สุดว่าเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นทุกข้อ

<u>ข้อเสนอแนะ</u>

ก. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารการพยาบาล

1.1 ควรนำผลการวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางในการเตรียมคนเข้าสู่ตำแหน่ง ทั้งนี้เมื่อทราบถึงลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวช ผู้บริหารการพยาบาล ควรมีการจัดสรรพยาบาลที่จะปฏิบัติงานในแผนกกุมารเวชกรรม โดยจัดให้มีการอบรมก่อนการปฏิบัติงาน เพื่อให้พยาบาลกุมารเวชมีลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ และด้านจรรยาบรรณ

1.2 จากผลการวิจัยนำมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาอบรมในระหว่างการปฏิบัติงาน (Inservice Education) แก่พยาบาลผู้ปฏิบัติงานในแผนกกุมารเวช เพื่อให้มีลักษณะที่พึงประสงค์เหมาะแก่การปฏิบัติงานในแผนกกุมารเวช อันจะทำให้การพยาบาลกุมารเวชมีคุณภาพยิ่งขึ้น

1.3 สำหรับพยาบาลผู้ปฏิบัติงานในแผนกกุมารเวช ผู้บริหารการพยาบาลควรคำนึงถึงการส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเอง (self development) ทั้งในด้านความรู้และทักษะในการปฏิบัติการพยาบาลแก่เด็ก ตลอดจนให้มีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพมนุษยสัมพันธ์ และด้านจรรยาบรรณที่เหมาะสม โดยอาจจัดหาหนังสือวิชาการเกี่ยวกับการพยาบาลกุมารเวช และหนังสืออื่นที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลให้พยาบาลผู้ปฏิบัติงาน

ได้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้สะดวกในขณะปฏิบัติงาน ตลอดจนกระตุ้นและสนับสนุนให้เข้ารับการอบรม สัมมนาทางวิชาการ หรือศึกษาอบรมในสาขาวิชาการพยาบาลกุมารเวช นอกจากนี้อาจจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้พยาบาลประจำการได้มีโอกาสพัฒนาตนเองในด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ส่วนในด้านจรรยาบรรณ ผู้บริหารอาจจัดให้มีการบรรยายหรือการสนทนากับบุคคลตัวอย่าง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้พยาบาลได้พัฒนาตนเองในด้านนี้

2. ผู้บริหารการศึกษา

2.1 ควรนำผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลกุมารเวช เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะที่สอดคล้องกับลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวชทั้งในด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ และด้านจรรยาบรรณ ตลอดจนปลูกฝังให้นักศึกษาพยาบาลมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาล และการพยาบาลกุมารเวช เพื่อจะได้เป็นพยาบาลที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ อันจะส่งเสริมให้วิชาชีพมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคม

ข. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลที่อยู่ในวิชาชีพพยาบาลเหมือนกัน จึงควรมีการศึกษาเรื่องนี้ในกลุ่มผู้รับบริการ และกลุ่มผู้ร่วมงาน เพื่อจะได้ทราบความคิดเห็นและความต้องการของกลุ่มประชากรดังกล่าวว่าเป็นอย่างไร โดยเฉพาะผู้ร่วมงานเป็นกลุ่มที่พยาบาลต้องทำงานเกี่ยวข้องด้วย จึงควรทราบความคิดเห็นว่าเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำแนวความคิดของทั้งผู้รับบริการ และผู้ร่วมงานมาปรับปรุงการพยาบาลกุมารเวชให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาถึงลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลที่ปฏิบัติงานในสาขาการพยาบาลอื่น ๆ เช่น สาขาการพยาบาลจิตเวช การพยาบาลอายุรกรรม และการพยาบาลศัลยกรรม เป็นต้น เพื่อนำคุณลักษณะนั้นมาเป็นแนวทางในการสร้างเกณฑ์การประเมินลักษณะของพยาบาลในแต่ละสาขาการพยาบาลว่าเป็นอย่างไร

3. ในอนาคตเมื่อการพยาบาลกุมารเวชมีการวิวัฒนาการขึ้นตามสภาพของสังคมและสิ่งแวดล้อม ลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวชอาจมีการเปลี่ยนแปลงไป จึงควรทำการศึกษาในเรื่องนี้ซ้ำอีกเพื่อจะได้ทราบลักษณะที่พึงประสงค์ของพยาบาลกุมารเวชตามสภาพของสังคมและตามกาลสมัย